

Handläggare
Daniel Nilsson
Kansli- och utvecklingsavdelningen

Diarienummer
14KS/0206

Samhällsplaneringsnämnden

Yttrande om Ingen övergödning – Strategi för Stockholms län

Förslag till beslut

Yttrandet godkänns.

Beslutsnivå

Kommunstyrelsen

Sammanfattning

Värmdö kommun är remissinstans för Stockholms läns strategi för miljö kvalitetsmål Ingen övergödning. Strategin är indelad i tre åtgärdsområden:

- a) Samhällsplanering, regionala strukturer och markanvändning
- b) Långsiktigt bärkraftig konsumtion av varor och tjänster
- c) Transporter och resande

I stora drag är Ingen övergödning – Strategi för Stockholms län i linje med Värmdö kommuns uppfattning om vilka insatser som behövs för att övergödning ska kunna minskas radikalt. En stor del av de åtgärder som länsstyrelsen förordar har Värmdö kommun påbörjat. Det finns anledning att lämna synpunkter som är av vikt för Värmdö kommun. Strategins åtgärdsområden bör konkretiseras genom att förslag till reduktion av övergödande ämnen anges i procent. Vidare bör det tydligare framgå vilka åtgärder som krävs av respektive kommun/part. Det bör även förtydligas hur aktörer i olika geografiska områden bör samverka om prioritering av åtgärder. Frågor kring enskilda avlopp, krav på närproducerad och ekologisk mat i offentlig upphandling, erfarenhetsutbyte samt återrapportering av miljö kvalitetsmålet bör också förtydligas i strategin.

Bakgrund

Länsstyrelsen i Stockholms län har remitterat Ingen övergödning – Strategi för Stockholms län till Värmdö kommun för yttrande. Strategin har tagits fram inom ramen för miljömålsarbetet och den regionala miljömålsdialogen. I den regionala miljömålsdialogen har sex miljömål prioriterats för Stockholms län. Ett av dessa är Ingen övergödning. Dialogen är ett samarbete där länets alla kommuner, landsting,

Trafikverket och länsstyrelsen tillsammans har beslutat att arbeta med åtgärder för att nå de sex prioriterade miljö kvalitetsmålen.

Ärendebeskrivning

Länsstyrelsen Stockholms förordar en strategi indelad i tre åtgärdsområden. De tre åtgärdsområdena är:

- d) Samhällsplanering, regionala strukturer och markanvändning
- e) Långsiktigt bärkraftig konsumtion av varor och tjänster
- f) Transporter och resande

Kopplat till åtgärdsområdet samhällsplanering, regionala strukturer och markanvändning rekommenderar länsstyrelsen ett antal möjliga åtgärder. En stor del av dessa åtgärdsområden har Värmdö kommun påbörjat. Översiktsplanens åtgärdsprogram för vatten gör bland annat gällande att kommunalt VA ska byggas ut och att åtgärder på ledningsnät och reningsverk vidtas för att minska risk för breddning vid skyfall och höga flöden. För enskilda avlopp ställer Värmdö kommun krav på kretsloppsanpassade avloppslösningar. Av gällande VA-policy framgår att allt avloppsvatten ska ha fullgod rening så att slam kan återföras till naturen. Avseende dagvattenhantering poängteras vikten av att dagvattenhanteringen inkluderas i ett tidigt stadium av planeringsarbetet i översiktsplanen och i kommunens dagvattenpolicy. I den VA-planering som just nu bereds politiskt redovisas förslag på en rad nya åtgärder inom olika områden som ett första steg i lokal vattenförvaltning.

Inom åtgärdsområde långsiktigt bärkraftig konsumtion av varor och tjänster förordar länsstyrelsen bland annat att mer närproducerad mat köps genom offentlig upphandling. Länsstyrelsen ser ett behov av att fler behöver ställa krav på närproducerad och ekologisk mat i den offentliga upphandlingen. Värmdö kommuns antog policy för inköp och upphandling inom Värmdö kommun den 19 februari 2014. I policyn framgår att Värmdö kommuns upphandling av varor och tjänster ska ske med inriktningen att skapa ekonomiska fördelar, minska miljö- och klimatpåverkan och ge kvalitetsmässiga mervärden. Värmdö kommun avser således att upphandling ska drivas både affärsmässigt och bidra till minsta möjliga miljöpåverkan. Det finns därför skäl att se positivt på upphandling som ett styrinstrument för minskad miljöpåverkan genom ökad konsumtion av närproducerad och ekologisk mat. Dock gör kommunallag gällande att kommuner ska behandla alla medlemmar lika och gör det inte tillåtet att gynna enskild näringsidkare. Vidare gör EU:s upphandlingsdirektiv gällande att upphandling inte får utformas i syfte att begränsa konkurrens.

Europaparlamentets och Rådets direktiv 2014/24/EU, antagen den 26 februari 2014, ger upphandlande myndigheter möjlighet att ställa miljökrav i upphandling. Detta måste dock göras under förutsättning att principer om likabehandling och öppenhet beaktas. Direktivet gör klart att upphandlande myndigheter som vill köpa byggentreprenader, varor eller tjänster med särskilda miljömässiga, sociala eller andra egenskaper bör kunna

hänvisa till särskilda märken, exempelvis europeiska miljömärket. Att ställa krav på geografisk närhet och regionala krav vid upphandlingar har sedan tidigare bedömts vara otillåtet, vilket framgår av EG-domstolens dom 243/98. Med beaktande av direktivet bör inte hinder finnas att ställa krav på ekologisk mat. Däremot är det oklart om direktivet tillåter att ställa krav på geografisk närhet. Detta skulle utesluta aktörer från upphandling och möjligtvis strida mot europeiska gemenskapens grundläggande principer om fri rörlighet av varor och tjänster. Ett förtydligande är därför önskvärt över hur närproducerad mat kan upphandlas samtligt som principer om likabehandling, öppenhet och konkurrens respekteras.

Inom åtgärdsområde transporter och resande ser länsstyrelsen att kväveutsläpp från trafik bör minska genom att öka andelen kollektivtrafik. Detta är i linje med Värmdös transportmål, där målsättningen är att andelen resande med cykel och kollektivtrafik ska öka med 50 procent till år 2030. Ytterligare ett åtgärdsområde som länsstyrelsen bedömer kan bidra till att minska kväveutsläpp är skapande av bilpooler. Värmdö kommun inrättade under år 2013 en bilpool som även är öppen för allmänheten

Bedömning

I stora drag är Ingen övergödning – Strategi för Stockholms län i linje med Värmdö kommuns uppfattning om vilka insatser som behövs för att övergödningen ska kunna minskas radikalt. En stor del av de åtgärder som länsstyrelsen förordar har Värmdö kommun påbörjat. Det finns anledning att lämna synpunkter som är av vikt för Värmdö kommun. Strategins åtgärdsområden bör konkretiseras genom att förslag till reducering av övergödande ämnen anges i procent. Vidare bör det tydligare framgå vilka åtgärder som krävs av respektive kommun/part. Det bör även förtydligas hur aktörer i olika geografiska områden bör samverka om prioritering av åtgärder. Frågor kring enskilda avlopp, krav på närproducerad och ekologisk mat i offentlig upphandling, erfarenhetsutbyte samt återrapportering av miljökvalitetsmålet bör också förtydligas i strategin. I yttrandet lämnas förslag på förtydliganden från kommunen.

Ekonomiska konsekvenser

För både medborgare och kommunen kommer insatser för att klara miljömålet att innebära stora kostnader. Värmdö kommun har bland annat ett omfattande utbyggnadsprogram för VA.

Konsekvenser för miljön

Stockholm är det län i landet som har mest utbredda problem med övergödning sett till andelen vatten som drabbas. Av Värmdö kommuns översiktsplan framgår att det nationella miljökvalitetsmålet Ingen övergödning är ett av de nationella målen som har särskild vikt för kommunens utveckling. Att Värmdö kommun deltar i det regionala arbetet för att minska övergödning bidrar till att regionen kan nå miljömålet.

Konsekvenser för medborgarna

Åtgärdsområden som jordbruk, skogsbruk och industri riktar sig till medborgare och företagare i regionen. Exempelvis rör åtgärdsområdet jordbruk gödsel. Regionen bör utveckla styrinstrument för att exempelvis hantera gödsel rätt och gödsel lagom. Dessa styrinstrument bör utformas med beaktande av kostnader och konsekvenser som kan

komma att beröra medborgare och företag.

Konsekvenser för barn

Ett övergripande mål för den nationella miljöpolitiken är att vi ska kunna lämna över ett samhälle där stora miljöproblem är lösta. Att Värmdö kommun verkar för att nå målet
Ingen övergödning gynnar därför barn och kommande generationer.

Handlingar i ärendet

Nr	Handling	Bilaggs/Bilaggs ej
1	Ingen övergödning – Strategi för Stockholms län, remissversion	Bilaggs
2	Tjänsteskrivelse (föreliggande)	Bilaggs
3	Yttrande	Bilaggs

Sändlista för beslutsexpediering

Länsstyrelsen Stockholm

Lars Öberg
Samhällsbyggnadschef